

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 36148-07-11

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

בפני כב' השופטת אסתר שטיין

תובע

נגד

נתבעים	1.	(קטין)
	2.	(קטין)
	3.	

פסק דין

1
2 בפני בית המשפט תביעה לביטול מזונות בשל מרדנות הקטינים באביהם, העולה כדי ניכור הורי
3 וסרבנות קשר, לכאורה.
4 המדובר במזונות שנמסקו בפסק דין מיום 22.5.2012 והועמדו על סך של 3,600 ₪ (כולל הוצאות
5 חינוך ומדור) לפי הפירוט הבא: 1,300 ₪ צרכים הכרחיים לכל ילד + חינוך - 200 ₪ ו-800 ₪ עבור
6 הוצאות מדור. בנוסף מחצית ההוצאות הרפואיות החריגות של הקטינים וקצבת הילדים של המל"ל.
7
8
9

רקע

10 1. התובע והנתבעת 3 (להלן: "הנתבעת") נישאו ביום 26.3.92 והתגרשו בדצמבר 2009.
11 מנישואיהם נולדו הקטינים: ילדת 20.6.95, ו ילד 30.5.98 (הנתבעים 1 ו 2-
12 להלן: "הקטינים").
13
14 2. לטענת התובע, יש לבטל חיובו במזונות הקטינים עד אשר יתרכו וייתחשו אליו בכבוד
15 ויפגשו עמו. התובע אינו חולק על חובתו לזון את הקטינים, אך לאור הנתק הקיים בינו
16 לבינם מזה למעלה מארבע שנים (נכון למועד הגשת התביעה), הרי שאינו מוכן לזון אותם.
17 לטענת התובע נתק זה גובע מהסתה של הנתבעת.
18

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 36148-07-11

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
3. לגרסת התובע, פוטנציאל ההשתכרות של הנתבעת גבוה לאין שעור משלו. מתלושי השכר שצורפו לתצהיר העדות הראשית שהוגש מטעמו, עולה כי שכרו עומד על סך של כ - 8,000 ₪. במסגרת הסיכומים צוין כי התובע נישא בשנית, וצפוי שירחיב משפחתו, ועל כן הכנסתו תקטן. לטענת התובע, הכנסות הנתבעת עומדת על סך של כ - 15,000 ₪, והנתבעת רכשה את זכויות התובע בדירת המגורים בה התגוררו ההורים עובר לגירושיהם, כאשר ערכו של הבית נאמד על סך של למעלה מ - 2 מיליון ₪.
4. בסיכומיו טען התובע שלנוכח גילם של הילדים, ולאור נסיבות המקרה הקשות של סרבנות הקשר, יש לקבוע כי אינו חייב במזונותיהם, ובכל מקרה בהתחשב בגילם, ניתן לשלול את מזונותיהם ללא קשר לזכות הגורם לנתק (הנתבעת או הקטינים עצמם).
5. גם במסגרת הסיכומים התייחס התובע למצבה הכלכלי של הנתבעת וציין שהוא שפיר וכי הנתבעת היא בעלת ממון ורכוש רב ולפיכך באפשרותה להמשיך ולשאת בהוצאות הקטינים. במסגרת סיכומי התשובה חזר התובע על טענתו לפיה הנתק שנגרם בינו לבין הקטינים נוצר כתוצאה מהתנהגות הנתבעת, בעוד שהוא מצדו פעל רבות כדי לנסות ולאחות את הקרע, ללא הצלחה, ועל כן היחסים בינו לבין הקטינים עגולים כדי "ניכור הורי".
6. התובע טען, כי לקח חלק פעיל בהליכים הטיפוליים למרות שידע שהסיכויים לחידוש הקשר עם הקטינים קטן מאוד. כמו כן ציין שנקט פעולות רבות לחידוש הקשר עם הקטינים, ועשה כל שאל ידו כדי לייתר התביעה.
7. לגרסת הנתבעת, הקטינים אינם מעוניינים להיפגש עם התובע, וזאת בשל התנהגותו כלפיהם. לטענתה, ניתן לחדש הקשר בין התובע לקטינים באמצעות הדרכה צמודה ובהדרגתיות. לטענתה, באם יבוטלו המזונות (המינימאליים שנפסקו) הדבר לא יפעל לטובת הקטינים, ואף יפגע בהם בצורה אנושה, בין היתר מאחר והכנסותיה בלבד לא יספיקו כדי לכלכלם בצורה נאותה.
7. הנתבעת טענה כי מעולם לא הסיתה את הקטינים כנגד התובע או הורתה להם שלא להיפגש עמו, וציינה שהמדובר בילדים פיקחיים ועצמאיים ולפיכך, מבינים בעצמם את התנהלות התובע. במסגרת הסיכומים תיארה הנתבעת מקרה בו התובע נעל את בתו הקטינה בחדרה

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 36148-07-11

תיק חיצוני : קיים תיק עזר לשופט

בעת ששהתה אצלו ולטענתה אין להפחית את דמי המזונות, ואין לגזור גזירה שווה בין שני
הקטינים, זאת לאור הפרשי הגילאים ביניהם, ולאור העובדה שרוב רובן של טענות התובע
הינן כלפי הקטינה.
הנתבעת ציינה גם שהתובע גרם להתנהלות הקטינים כלפיו גם בכך שהודיע בבית הדין
הרבני שקיים חשש שהגיור שלה אינו כדן ולפיכך הוכנסו הקטינים לרשימת "פסולי
החיתון". הנתבעת התייחסה גם להתנהלות התובע כשנדרשה הסכמתו לחידוש הדרכונים
של הקטינים כגורם לנתק. הנתבעת ציינה שהתובע לא הגיש תביעה להסדרי ראייה ולא
ביקש מינוי מומחה אלא מיד החל בהליך כספי של הפחתת מזונות. לגרסתה, התנהלותו
מעידה על רצונו של התובע לשלם פחות בגין המזונות ולא על רצונו בחידוש הקשר.

8. הנתבעת הסתמכה על הפסיקה במסגרתה נקבע שאפילו אם התנהגות הילדים היא קיצונית,
יטה בית המשפט שלא לבטל כליל את דמי המזונות, אלא להפחיתם למינימום הנדרש. כמו
כן טענה הנתבעת כי טובתו של הקטין וסיפוק צרכיו המינימאליים גוברים על כבודו של
האב. על בית המשפט לאזן בין הזכויות והחובות של הצדדים במסגרת עקרון העל של
"טובת הקטין", ואף אם מדובר בבן מרדן, לא ישללו המזונות ואין להביאו לחרפת רעב
(ע"א 199/77 חריר נ' חריר, פ"ד לב (1) 458; רע"א 3761/10 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו)).

דיון

9. ההלכה המשפטית קובעת כי כאשר נדרש ביהמ"ש להטיל סנקציה כה חמורה של ביטול
מזונות, עליו לעשות זאת בזהירות ובריסון ורק במקרים קיצוניים בלבד.

ראה לעניין זה ע"א 732/72 יהלומי נ' יהלומי, פ"ד כ"ז (2) 757; ע"א 425/68 משכיל לאיתן
נ' משכיל לאיתן, פ"ד כ"ג (1) 309 וע"א 244/83 לב נ' לב, פ"ד לח (3) 315 וע"א 1880/94 קטן
נ' קטן, פ"ד מט (1) 215, שבהם דובר בסירובו של קטין לראות את התורה שאינו בעל
המשמורת, מ"א (י-ם) 117/94 שלמה דוד נ' פלוני-קטין (פורסם בנבו, 6/11/97); ע"א
4322/90 אדלשטיין נ' אדלשטיין, פ"ד מו (1) 289; ע"א 574/83 חגי' נ' חגי', פ"ד לח (3)
331; תמ"א 2368/83 דוד נ' ליזה, תשמ"ו (1) 491, 501 – לעניין זה ראה גם את פסק דינו של
כב' השופט שוחט בתמ"ש 49073/98 פלוני נ' פלונית ואח', (פורסם בנבו); עמ"ש (חי') 3603-

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 36148-07-11

תיק חיצוני : קיים תיק עזר לשופט

04-10 ד'ר' נ' מ'ר' ואח' (פורסם בנבו, 09.08.2011) 513/09 פלונית נ' פלוני (פורסם בנבו) ועוד.

10. לא בנקל מחליט בית המשפט לבטל דמי מזונות בגלל העדר קשר. הנטייה הטבעית היא לחשוב שילדים אינם אחראים להתנהגות הוריהם במהלך גירושין, ואף לא לתוצאות הנגרמות כתוצאה מהליך זה, ובוודאי שחילדים אינם אמורים לשלם את המחיר על ידי צמצום רווחתם הכלכלית. (בתמ"ש (ת-א) 14652/97 א' ע' נ' א' (קטין), (פורסם בנבו) כב' השופטת מילר).

עוד נקבע בפסיקה כי אין לבטל את חיוב ההורה במזונות ילדיו בעילה של סרבנות הקשר, אלא אם מדובר במקרה קיצוני (וראו ע"א 574/83 חגי' נ' חגי', פ"ד לח (3), 331; ע"א 4322/90 א' אדלשטיין נ' נ' אדלשטיין, פ"ד מו (1), 289; ע"א 1880/94 קטן נ' קטן, פ"ד מ"ט (1), 215).

11. כמו כן נקבע בפסיקה שעל פי ההלכה ביטול מזונות קטינים מפאת מרידתם הנטענת, יכול בהתקיים שני תנאים מצטברים:

- א. כי קיימת הוראת בית משפט או ביה"ד המחייבת את הקטינים לקיים קשר עם האב.
- ב. כי ניתן לתלות את האשם בסרבנות הקשר רק בקטינים ולא בגסיבות אחרות המצדיקות לכאורה את הסרבנות.

ראה ע"א 1880/94 קטן נ' קטן, פ"ד מט(1) 215; ע"א 4322/90 אדלשטיין נ' אדלשטיין, פ"ד מו(1) 289; ע"א 574/83 חגי' נ' חגי', פ"ד לח (3) 331; ע"א 86/84 למברג נ' למברג, פ"ד לח (3) 315, ע"מ (מחוזי יר') 513/09 פלונית נ' פלוני (פורסם בנבו, 14.4.10).

ומן הכלל אל הפרט

12. מלכתחילה יאמר, כי מדובר במקרה בו קיים סירוב קיצוני של ילדים ליצור קשר, מכל סוג שהוא, עם אביהם ואז עם מי מבני משפחתו, כולל הסבים.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 36148-07-11

תיק חיצוני : קיים תיק עזר לשופט

- 1 לגרסת התובע המדובר בנתק שהחל ב-10/07. הילדים סירבו ליצור עם התובע קשר, מכל
- 2 סוג שהוא, הן קשר מיסי, הן קשר באמצעות מכתבים, טלפונים, יחידת סיוע עו"ס לסדרי
- 3 דין, גורמים מבית ספר ואפילו באמצעות קבלת מתנות מהתובע.
- 4
- 5 13. המידע בדבר הסדרי הראייה התקבל מהגורמים המטפלים שמונו הן על ידי בית המשפט והן
- 6 על ידי כבוד בית הדין הרבני שבמסגרתו התברר הליך המשמורת.
- 7 במקרה נשוא פסק הדין נעשו ניסיונות רבים על מנת לקרב בין הקטינים לבין אביהם
- 8 בניסיון לאחות את הקרע שנוצר ביניהם. לא נעלמה מעיני בית המשפט העובדה שהקטינים
- 9 הוכנסו לרשימת מעוכבי חיתון בבית הדין הרבני, סנקציה שהוטלה עליהם בעקבות גירושי
- 10 הוריהם, והתובע לא נקט בפעולה כלשהי על מנת לנסות ולתקן את הרישום, גם אם לטענתו
- 11 היה על הנתבעת לפעול.
- 12 התובע סרב לחתום על הארכת הדרכון של הקטינים וגרם לכך שלא יצאו את הארץ, דבר
- 13 שהסב להם עגמת נפש רבה.
- 14
- 15 14. לא נבדק באופן דווקני האירוע של נעילת הבת הגדולה בחדר אצל האב ויתכן שמדובר
- 16 באירוע קשה שדרש טיפול והתייחסות. אף אחד מההורים לא פנה לבית המשפט בבקשה
- 17 מתאימה בעניין זה.
- 18
- 19 15. גם להתנהלות ההורים יש תרומה רבה ליחס שרוחשים הקטינים כלפי התובע.
- 20 המדובר בקטינים ש"בחרו צד" – הצד של האם, עמה הם גדלים, והם נאלצו לפעול בדרך זו
- 21 לנוכח הטלת הכתם על שמם ובהעדר גורם שידריך את ההורים כיצד להתנהג באופן שיותר
- 22 את הקטינים מחוץ לסכסוך.
- 23 בהתנהלות זו לשני ההורים יש חלק!
- 24 כיום מדובר במצב של נתק עמוק בין התובע וילדיו.
- 25 הנתק הוביל לכך שהתובע לא הוזמן לבר המצווה של בנו, אירוע מרכזי וחשוב בחייו. כמו
- 26 כן, הנתק שנוצר הינו לא רק בין הקטינים לתובע אלא גם בין הקטינים לכלל בני המשפחה
- 27 מצד האב: ובכלל זה הדודים הדודות, הסבא והסבתא.
- 28 הנתק כולל אף היעדר שיחות טלפון, אקט מינימאלי ושיגרתי שהעדרו מוכיח על נתק קשה
- 29 ביותר.
- 30

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 36148-07-11

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

16. הנתבעת טענה לקיומה של אלימות מצד התובע כלפי הילדים. נושא האלימות לא טופל באופן יסודי ונטען ללא בירור מקיף.
17. כאשר נשאל התובע האם הוא סבור שתביעת המזונות תשרת את המטרה ותקרב אותו אל ילדיו השיב (ר' פרוטוקול דיון מיום 19.9.12, עמ' 8, שורות 1-4):
"ש. האם אתה חושב שאם המהלך שלך יצליח ותצליח לזכות בתביעה שלך – פסק דין שלא תשלם מזונות – האם זה יוכל לקרב אותך בעתיד או לזרז רצונך להיות איתם בקשר?
ת. ניתנה לך כאן סובריה – לא לבטל מזונות, אלא לשים בבנק, ואני מסכים לה. אני בטוח שכן.
ש. אתה חושב שאם בית המשפט יוציא כרגע פסק דין, זה יעזור לך לקרב את הילדים?
ת. בשלב מסוים כשהילדים יגיעו לגיל 18 – אני בטוח שכן. הילד בגיל 18 עצמאי לעצמו."
18. הנתבעת נשאלה אודות מעורבותה בכל הקשור להתנהגות הילדים כלפי התובע והשיבה (שם, בעמ' 11, שורות 9-26):
"בתסקיר נאמר – לאם כעסים...והיא חושפת את הילדים לתחושות שלה. את חושבת שיש לך השפעה על הילדים?
ת. בוודאי.
ש. את חושבת שיש לך השפעה בקשר לקשר שלהם עם אבא שלהם?
ת. מה ז"א?
ש. את חושבת שאת משפיעה על הקשר שיש להם לגבי אבא שלהם – מדוברת אותם, מביאה אותם למסקנות מסוימות? זה נכתב.
ת. אז זה נכתב. מה את רוצה שאגיד לך? יש לי השפעה עליהם באופן כללי.
ש. ולגבי הקשר עם אבא שלהם? אתם לא מדברים על זה בבית?
ת. מדברים על זה, ואני מגבה אותם על זה שהם לא מוכנים לסמוג את האלימות שלו, וההורים שלו- שמסיתים אותם נגדי.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 36148-07-11

תיק תיצוני : קיים תיק עור לשופט

- 1 ש. את לא חושבת שהם צריכים לראות את אבא שלהם?
- 2 ת. עם ההתנהגות שלו – לא.
- 3 ש. ניסית לשבש הסדרי ראיה שנקבעו על ידי ביהד הרבני?
- 4 ת. לא.
- 5 ש. למה נפסקו הסדרי הראיה?
- 6 ת. בעקבות כל האלימות שאני מדברת עליה, אז פסקו שהמפגשים הבאים יהיו
- 7 רק במרכז הקשר כדי להגן על הילדים מפני האלימות. " (הדגשה שלי א.ש.)
- 8
- 9 19. ובאשר לניסיונות העו"ס לאחות את הקרע השיבה הנתבעת (שם, בעמ' 12 שורות 20-25):
- 10
- 11 "ש. ב-29/5 גב' הוציאה מכתב לכב' השופטת פה, שאת לא
- 12 מעוניינת יותר בחידוש הקשר. בעצם את לא מעוניינת לנסות ולשקם את הקשר
- 13 עם הילדים? זאת הכוונה? מציגה לך.
- 14 ת. שמעולם לא הגיע אליי המכתב הזה. אני מסרבת להמשיך את הטיפול בצורה
- 15 הזו. כל השנים הילדים הבינו שכל הטיפולים עם העו"ס זה עונש, לילדים הוא
- 16 דאג כל הזמן להזכיר להם שפגישה עם העו"ס זה העונש שלהם על זה שהם לא
- 17 פוגשים אותו. ז"א שכל הטיפול עם העו"ס, הם הבינו כל השנים שזה העונש
- 18 שלהם, וככה הם התייחסו לזה." (הדגשה שלי א.ש.)
- 19
- 20 יתכן, שתפיסת העולם לעיל ביחס לטיפול העו"ס לא הביאה את הנתבעת לפניה בנושא
- 21 האלימות הנטענת. מכל מקום, ניתן ללמוד מתשובת הנתבעת שאינה רואה חשיבות בקשר
- 22 שבין התובע והילדים.
- 23
- 24 20. במקרה הנוכחי, יש לבחון האם התקיימו התנאים להפסקת החיוב במזונות עקב היותם של
- 25 הקטינים "ילדים מורדים".
- 26 באשר לתנאי הראשון - אין הוראה מפורשת המחייבת הקטינים לקיים קשר עם האב. לבית
- 27 הדין הרבני הוגשו תסקירים שונים מהם עולה כי הקטינים התבקשו לפגוש את התובע
- 28 במרכז הקשר. מספר פגישות אכן התקיימו ובסופו של יום, גורמי הרווחה הודיעו על מיצוי
- 29 הטיפול במשפחה, לאחר שכל הניסיונות לחידוש הקשר כשלו.
- 30

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 36148-07-11

תיק חיצוני: קיים תיק עור לשופט

באשר לתנאי השני - נוכח האמור לעיל ולחלן, לא ניתן לקבוע כי האשם בנתק נעוץ בקטינים לבדם (ראה חקירות הצדדים, תסקירים שצורפו).

21. במקרה שלפנינו התובע לא הגיש תביעת משמורת, ונושא הסדרי הראייה נידון בבית הדין הרבני בעבר. לכתב התביעה צרף התובע 4 תסקירים שהוגשו לבית הדין הרבני בתאריכים שונים: (5.11.06, 17.11.08, 7.4.10 ו- 25.7.10 - נספחים ה - ח לסיכומי התובע). מתסקירים אלה עולה כי ההורים הופנו לא אחת לקבל הדרכה הורית. בסופו של יום שירותי הרווחה הודיעו כי מיצו את יכולתם לסייע לצדדים והצדדים הופנו להליך טיפולי.

22. בית המשפט נהג לפני משורת הדין כדי לנסות ולקדם את נושא המפגש בין התובע לקטינים, והפנה הצדדים לפקידת סעד חדשה שלה לא הייתה היכרות מוקדמת עם כישלון הטיפול בעבר, על מנת שתבחן את מצב הצדדים. ביהמ"ש אף הורה על התייצבותה של הקטינה ביחידת הסיוע (החלטה מיום 23.11.11).

23. בבית המשפט התקבל עדכון לפיו הבת חשה אכזבה מהתנהגות האב, ואינה מעוניינת בכל קשר עמו, ועל כן הודיעה יחידת הסיוע על היעדר יכולת לסייע. מצד העו"ס לסדרי דין בלשכת הרווחה בראשון לציון נמסר כי האם אינה מעוניינת בחידוש הקשר מול העו"ס.

24. ניתן לומר שגם התובע לא סייע בקידום נושא המפגשים. בהחלטת ביהמ"ש מיום 18.12.12 התבקש התובע לעדכן את ביהמ"ש האם פנה לקבל טיפול כפי שהומלץ, אך עד עתה לא התקבל עדכון בעניין זה.

כמו כן, הביא התובע לקיבוע הנתק בינו לבין הקטינים כשהערים קשיים בנושא הנפקת דרכון עבורם.

התנהלות התובע היתה נוקשה, ותרמה ל"התבצרות" של הקטינים בעמדותיהם.

25. מהאמור לעיל עולה, כי נעשו ניסיונות רבים מצד בית המשפט והגורמים הטיפוליים לאחות את הקרע בין התובע והקטינים. הניסיונות לא עלו יפה. המדובר בקטינים בגיל שבו אינם צריכים סיוע מיסי של הנתבעת כדי לבצע את הסדרי הראייה והיה באפשרותם להיפגש עם התובע בכוחות עצמם.

תליק חיצוני : קיים תיק עזר לשופט

27. בגילם של הקטינים מדובר במזונות מדין צדקה שאין לתובע כל חובה לשלם אותם בניסיונות
מקרה זה בו הקטינים מסרבים אפילו ליטול חלק בטיפול לשיקום הקשר. בהעדר קשר,
ולנוכח ההתנכרות הנני מורה כדלקמן:

ב. החל ממזונות חודש מאי 2013 התובע יפקיד את מזונות הבן בחשבון פיקדון
שייפתח על ידי ב"כ כ"פיקדון". ההפקדה תעשה על פי החיוב החודשי
במזונות. העברת התשלום לחשבון הנאמנות תחשב כתשלום מזונות. האב יציג את
אישור ההפקדה כאסמכתא לתשלום במידה ותעשה הגדלת קרן בתיק ההוצל"פ.
הכספים יועברו לאם בכפוף לכך שיחודש הקשר בין התובע לקטין לאחר שגם
התובע וגם הקטין ישולבו בטיפול שיכשיר אותם לחידוש הקשר. ניתן יהיה לפנות
בבקשה להעברת כספים גם תוך כדי התנהלות הטיפול.
במידה והקטין לא ישתף פעולה בחידוש הקשר, ולא ייפגש עם התובע, יושב
הפיקדון לידי התובע בהגיע הקטין לגיל 18.
במקרה של היעדר קשר, לא יחויב התובע בתשלום מזונות לקטין לאחר גיל 18.

ניתן היום, כ"ז אייר תשע"ג, 07 מאי 2013, בהעדר הצדדים.

9 מתוך 10

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 36148-07-11

תיק חיצוני: קיים תיק עור לשופט

אסתר שטיין, שופטת

1

2